

Prophet Muhammad's Secrets of Social Management**Yazar(lar) / Author(s)**Arş. Gör. Özcan EVRENSEL <https://orcid.org/0000-0002-7661-5744>

Muş Alparslan Üniversitesi, Fen-Edebiyat

Fakültesi, Tarih Bölümü, Muş-Türkiye

e-posta: o.evrensel@alparslan.edu.tr

(Sorumlu Yazar/Corresponding author: Özcan Evrensel)

Makale Bilgileri/Article Information

Tür-Type: Kitap İncelemesi-Book Review

Geliş tarihi-Date of submission: 22. 04. 2025

Kabul tarihi-Date of acceptance: 06.05.2025

Yayın tarihi-Date of publication: 29.05.2025

Hakemlik-Review

Hakem sayısı-Reviewers: İki Dış Hakem-Two External

Değerlendirme-Rewiev: Çift Taraflı Kör Hakemlik-Double-blind

Etik/Ethics

Etik beyan- Ethical statement: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde etik ilkelere uyulmuştur.

Benzerlik taraması- Plagiarism checks

Yapıldı-İntihal.net-Yes-İntihal.net

Çıkar çatışması-Conflict of interest

Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

The Author(s) declare(s) that there is no conflict of interest

Finansman-Grant Support

Herhangi bir fon, hibe veya başka bir destek alınmamıştır.

No funds, grants, or other support was received.

Lisans- License**CC BY-NC 4.0**<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.tr>**Atıf- Citation (Chiago)**Evrensel (Özcan). "Hz. Muhammed'in Toplum Yönetim Sırları". *Anadolu Mecmuası* 4, sy.9 (Mayıs 2025): 80-83.**Abstract**

The work thoroughly examines the life and leadership approach of Prophet Muhammad (peace be upon him), emphasizing principles such as justice, mercy, and consultation in community governance. The geographical and climatic characteristics of Mecca are presented as elements that shaped the city's history and Muhammad's (pbuh) life. Furthermore, the book explores Islam's contributions to social, cultural, and religious transformation. Muhammad's (pbuh) leadership, the resilience shown in the face of challenges, and the solidarity of the early Muslims played a significant role in the spread of Islam. The work highlights the universality of Muhammad's (pbuh) teachings while also showcasing values that remain relevant today. Ultimately, this study stands out as a resource that aids in understanding both the life of Muhammad (pbuh) and the essence of Islam.

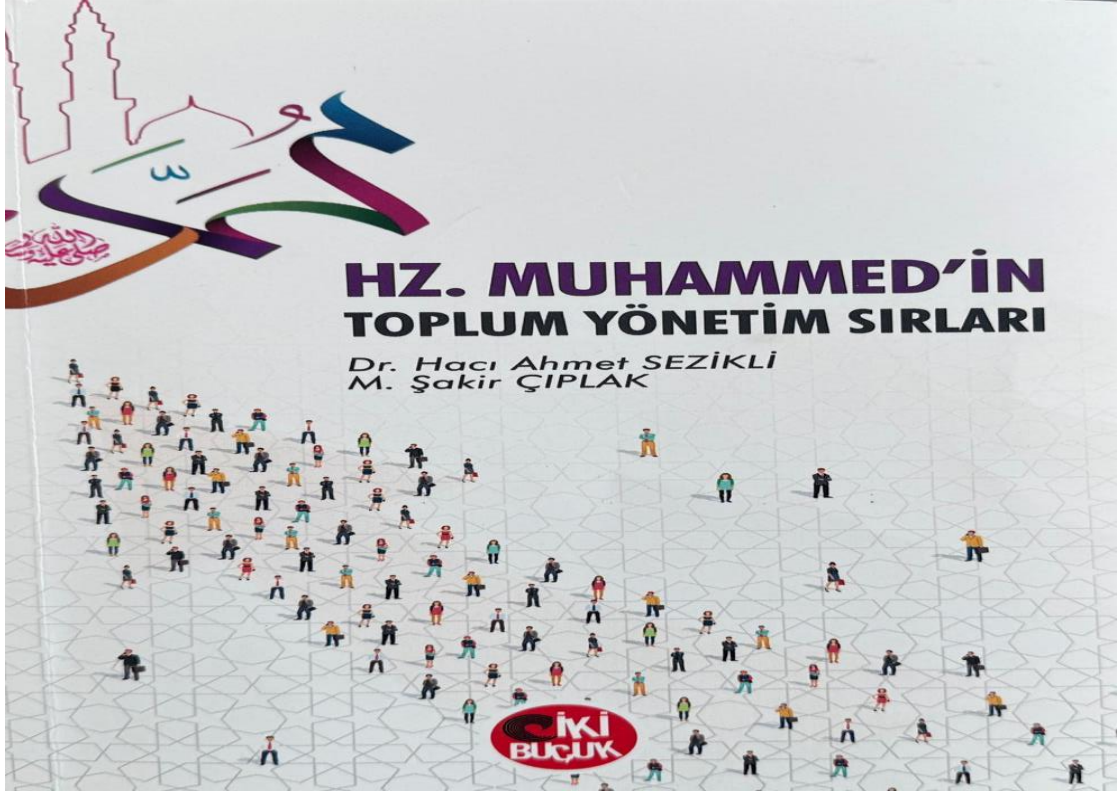
Keywords: Hz. Muhammed, Leadership, Management, Society, Universality.**Hz. Muhammed'in Toplum Yönetim Sırları****Öz**

Eser, Hz. Muhammed'in (sav) hayatını ve liderlik anlayışını detaylı bir şekilde ele alarak, toplum yönetimindeki adalet, merhamet ve istişare gibi prensipleri vurgulamaktadır. Mekke'nin coğrafi ve iklimsel özellikleri, şehrin tarihini ve Hz. Muhammed'in (sav) yaşamını şekillendiren unsurlar olarak sunulmaktadır. Ayrıca, eserde İslam'ın sosyal, kültürel ve dini bağlamda toplumsal dönüşüme olan katkıları incelenmektedir. Hz. Muhammed'in (sav) liderliği, karşılaşılan zorluklara karşı gösterilen direniş ve bu süreçte ilk Müslümanların dayanışması, İslam'ın yayılmasında önemli bir rol oynamıştır. Eser, Hz. Muhammed'in (sav) öğretilerinin evrenselliğinin yanı sıra günümüzde de geçerliliğini koruyan değerleri ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, bu çalışma, hem Hz. Muhammed'in (sav) hayatını hem de İslam'ın özünü anlamaya yardımcı olan bir kaynak olarak öne çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hz. Muhammed, Liderlik, Yönetim, Toplum, Evrensellik.

“Ey insanlar! Şunu iyi bilin ki, Rabbiniz birdir, atanız da birdir.
Arap’ın Arap olmayana, Arap olmayanın Arap’a;
beyazın siyaha, siyahın beyaza takva dışında bir üstünlüğü yoktur...”

Hz. Muhammed (sav)

1. Dış Yapı İncelemesi

Eserin adı: Hz. Muhammed’in Toplum Yönetim Sırları

Yazarlar: Hacı Ahmet Sezikli - Mehmet Şakir Çıplak

Basım yeri ve yılı: İstanbul, İki Buçuk Yayınları ve 2023

Toplam sayfa sayısı: 286

2. İç Yapı İncelemesi

Tarih boyunca birçok lider, toplumları yönetme ve bir arada tutma çabası içinde olmuş, ancak çok azı Hz. Muhammed (s.a.v.) kadar kalıcı ve evrensel bir etki bırakabilmişti. Kendisi, yalnızca bir peygamber olarak ilahi mesajı iletmekle kalmamış, aynı zamanda toplumun sosyal, ekonomik ve ahlaki yapısını yeniden şekillendiren bir lider olarak da öne çıkmıştı. O, farklı inanç, kültür ve sosyal statüye sahip bireylerin bir arada huzur içinde yaşayabileceği bir düzen kurmuş, yönetim anlayışında adalet, merhamet ve istişare gibi temel ilkeleri esas almıştı. Nitekim insan haklarına ve toplumsal barışa verdiği önem, liderlik sanatının evrensel bir örneği oldu. Dahası toplumun her bireyinin haklarını gözeterek, barışı ve düzeni sağlamak için uyguladığı yöntemler, sadece kendi dönemi için değil, tüm insanlık için geçerli olan bir rehber niteliği taşıdı. İşte bu doğrultuda tanıtımını yaptığımız bu eser, genel anlamda Hz. Muhammed (sav)’in doğumundan vefatına kadar olan yaşamını, öğretilerini, karşılaştığı zorlukları,

İslam'ın doğup yayılışını hususen ise Hz. Muhammed (sav)'in nasıl bir lider olduğunu ve toplumu nasıl ihya ettiğini, yönetim tarzıyla hem kendi çağına hem de sonraki çağlara nasıl rehberlik ettiğini ihtiva etmektedir. Eser, Kur'ân-ı Kerîm'den yapılan alıntılarla zenginleştirilmiş, tarihsel bağlam ve sosyal yapı ile desteklenmektedir. Dolayısıyla eser, biyografi olmanın ötesine geçerek, dönemin sosyal, kültürel ve dini bağlamını da gözler önüne sermektedir.

Eser bölüm ayrımı yapılmadan bütüncül bir şekilde ele alınmaktadır. Öncelikle Hz. Muhammed'in (sav) doğduğu Mekke'nin coğrafi ve iklimsel özellikleri ile başlanmaktadır. Yazarlar, Mekke'nin çöl iklimine sahip bir bölge olmasından dolayı tarih boyunca birçok zorlukla karşılaştığından, kuraklık ve sel baskınları gibi doğal afetlerin, bu kutsal şehrin tarihini şekillendirdiğinden bahsetmektedirler. Kâbe'nin kuruluşu ve Hz. İbrahim ve oğlu Hz. İsmail ile olan tarihi bağları hakkında bilgiler vermekle birlikte bu durumun Mekke'nin manevi değerini artırdığını zikretmektedirler. Ayrıca Mekke'nin, Kâbe'yi barındırması ve Müslümanların kiblesi olması hasebiyle Bekke ve Ümmülkurd gibi farklı adlarla da anıldığını ifade etmektedirler. Böylece Mekke'nin sadece bir şehir değil, aynı zamanda İslam'ın merkezi ve ruhsal bir simgesi olduğu vurgulanmaktadır.

Ardından Hz. Muhammed (sav)'in hayatı ele alınmaktadır. Hz. Muhammed'in (sav) hayat hikâyesini anlatılırken, peygamberlik görevini üstlenmeden önceki yaşamına da ışık tutulmaktadır. Gençlik yıllarındaki deneyimleri, toplumun adaletsizliklerine karşı duyduğu hassasiyet ve insanlara olan merhameti, onun ilerideki liderlik vasıflarının temellerini oluşturduğu üzerine vurgu yapılmaktadır. Burada, Hz. Muhammed'in (sav) insanlara karşı olan tutumu, adalet anlayışı ve yeni bir sosyal düzen arayışı detaylı bir şekilde tahkik edilmektedir.

Eserde üzerine durulan bir diğer önemli nokta ise İslam'ın ilk yıllarında karşılaşılan zorluklar ve bu zorluklara karşı gösterilen direnişlerdir. Kureyş kabilesinin, Hz. Muhammed'in (sav) tebliğ faaliyetlerine karşı çıkması, O'nun ve ilk Müslümanların yaşadığı sıkıntılar, kitabın önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Bu direnişin sadece fiziksel bir mücadele değil, aynı zamanda inanç ve değerler üzerine bir savaş olduğu ve Hz. Muhammed'in (sav) liderliğinde Müslümanların gösterdiği dayanışma ve kararlılık, İslam'ın yayılmasında önemli bir rol oynadığı vurgulanmaktadır. Bunun yanı sıra yazarlar, bu dönemdeki sosyal ve siyasi dinamikleri analiz ederek, Hz. Muhammed'in (sav) liderlik özelliklerini ve kararlılığını ön plana çıkarmaktadırlar. Özellikle, Hz. Muhammed'in (sav) ilk Müslümanları koruma çabaları, onun insanlara olan bağlılığını ve inancını göstermektedir. Bu bağlamda, Hz. Ebu Bekir, Hz. Osman, Hz. Sad B. Ebu Vakkas, Hz. Ömer gibi sahabelerin, İslam'ın yayılmasındaki rolleri de detaylı bir şekilde ele alınmaktadır.

Yazarlar sadece Hz. Muhammed'in (sav) hayatını anlatmakla kalmıyor; aynı zamanda İslam'ın temel değerlerini, ahlaki prensiplerini ve toplumsal adalet anlayışını da derinlemesine incelemektedirler. İslam'ın barış, hoşgörü ve adalet mesajını vurgulayarak, günümüz dünyasında bu değerlerin ne kadar önemli olduğunu hatırlatıyor. Özellikle, *"Ey insanlar! Biz sizi, bir erkek ve bir dişiden yarattık. Sonra sizi boylara soylara ayırıp karşılıklı ilişki kurmanızı sağladık"* ayeti üzerinden, insanlık arasındaki eşitlik ve kardeşlik vurgusu dikkat çekmektedir. Bu durum Hz. Muhammed'in (sav) öğretilerinin evrenselliğini ve zamanla olan bağını ortaya koymaktadır.

Eser de üzerine durulan bir diğer önemli nokta ise, İslam'a karşı olan önyargıları ve yanlış anlamaları ortadan kaldırmaktır. Hz. Peygamber'in (sav) hayatı ve öğretileri üzerinden, İslam'ın barış, hoşgörü ve adalet dini olduğu mesajı verilmektedir. Bu bağlamda, eser, okuyuculara İslam'ın özünü ve Hz. Peygamber'in (sav) bu öğretileri nasıl yaydığını anlamalarına yardımcı olmayı hedeflemektedir. Yazarlar bunu yaparken de tarihsel gerçeklere ve Kur'an'daki öğretilere dayanarak İslam'ın evrensel değerleri ortaya koymaktadırlar.

Bununla birlikte eserde İslam'ın getirdiği temel öğretileri ve bu öğretilerin toplumsal dönüşüm üzerindeki etkileri tahkik edilerek, Hz. Peygamber'in (sav) insanlara ilettiği mesajların, dönemin sosyal yapısında nasıl bir değişim yarattığına dair önemli bilgiler sunulmaktadır. Özellikle, kölelik, kadın hakları, sosyal adalet gibi konular, İslam'ın getirdiği yenilikler arasında yer almaktadır. Dolayısıyla İslam'ın sadece bir din değil, aynı zamanda yeni bir sosyal düzeni de kendisiyle birlikte getirdiği belirtilmektedir.

Kur'an-ı Kerîm, eserin temel kaynaklarından birini teşkil etmektedir. Kur'an'dan verilen ayet örnekleriyle, Hz. Peygamber'in (sav) tebliğ ettiği mesajların derinliğine ve evrenselliğine dikkat çekilmektedir. Adalet, merhamet, hoşgörü ve insan hakları gibi kavramların Kur'an'daki yeri, eserde sıkça vurgulanmaktadır. Böylece Hz. Muhammed'in (sav) öğretilerinin sadece bireysel değil, toplumsal bir dönüşüm sağladığına dikkat çekilmektedir.

Eser, Hz. Muhammed'in (sav) hayatını anlatmakla kalmayıp, aynı zamanda İslam'ın temel değerlerini, ahlaki prensiplerini ve toplumsal adalet anlayışını da derinlemesine incelemektedir. Kur'an-ı Kerîm'den yapılan alıntılarla zenginleştirilen bu çalışma, adalet, merhamet ve hoşgörü gibi kavramların İslam'daki yerini vurgulayarak, günümüz dünyasında bu değerlerin ne kadar önemli olduğunu hatırlatmaktadır. Özellikle, insanlık arasındaki eşitlik ve kardeşlik vurgusu, Hz. Muhammed'in (sav) öğretilerinin evrenselliğini ve zamanla olan bağıni ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak, bu eser, İslam'a karşı olan önyargıları ve yanlış anlamaları ortadan kaldırmayı hedefleyerek, okuyuculara Hz. Muhammed'in (sav) barış, hoşgörü ve adalet dini olan İslam'ın özünü nasıl yaydığını anlamalarına yardımcı olmaktadır. Hz. Muhammed'in (sav) liderlik özellikleri, onun insanlara olan bağlılığı ve inancı, İslam'ın sadece bir din değil, aynı zamanda yeni bir sosyal düzeni de kendisiyle birlikte getirdiğini göstermektedir. Bu bağlamda eser hem tarihsel bir biyografi hem de günümüz toplumsal sorunlarına ışık tutan bir kaynak niteliği taşımaktadır.

Kaynakça

Sezikli, Hacı Ahmet - Mehmet Şakir Çıplak, **Hz. Muhammed'in Toplum Yönetim Sırları**, İstanbul, İki Buçuk Yayınları, 2023.